

Din gård

LEDARSKAPSCOACHEN OM JOBBKRISEN OCH NYA HÄSTBOKEN

Nu har Karin hittat hem

Ingen kan
gårdar
som Lasse

Patriks
skogsvagn
klarar allt

Spara smart
i vinter

#2 2022

Årets mat-
entreprenör:
Vimmel & vinnare

Snart
svarar Jim
i Värnamo

Så ska
Skogsnejd
fungera

En tidning från
Länsförsäkringar
Jönköping

Allt hänger ihop

Magnus Olsson är vd för Länsförsäkringar Jönköping. Han är också ägare till en nyfiken tax, som hade mycket att spana på under Landsbygdens sommarmöte.

Missa inte!

På nästa uppslag kan du läsa om ett nytt spännande sätt att spara i skog. I sin linda, men vem vet? Kanske är det en del av lösningen som skapar en mer hållbar värld, att få ännu fler svenskar att förvalta sitt kapital i skogen? Money talks, heter det jul

Välkommen till ett nytt nummer av Din Gård. Jag hoppas att du ska hitta mycket läsvärt, om alltifrån finalisterna i Årets matentreprenör till Patriks egen berättelse om sin nya skogsmaskin. I tider som dessa kan jag inte låta bli att stanna upp lite extra vid just maten – men också vid den svenska skogen.

Att vi lever i en global värld där alltmer hänger ihop har tyvärr blivit ännu tydligare i och med kriget i Ukraina. Mycket som vi tidigare tog för givet har helt plötsligt långa ledtider – eller går inte att få fram alls. Inflationen har tagit fart och matvarukorgen har blivit dyrare.

Vår självförsörjningsgrad har samtidigt kommit i fokus. Vad gäller livsmedel är den endast 50 procent i dag. En drastisk minskning från 75 procent i början på 1900-talet. Dystert förstås, men att samtalet är igång tycker jag ändå är bra. Vi är bortskämda med bra, inhemsk livsmedelsproduktion i Sverige. Kanske kan vi konsumenter gynna den lite mer? Det är också en hållbarhetsfråga.

Att nyttja våra resurser på ett effektivt och långsiktigt sätt är nödvändigt för framtiden. I såväl kris som normalläge. Men så vill jag påstå att alla som driver skogs- och lantbruk alltid har tänkt. Därför blir jag både uppriktigt förvånad och bekymrad när jag tar del av hur EU vill klassa – eller snarare inte klassa – skogen, enligt taxonomin.

För mig är den självklart en grön investering. Bara det att trädens omloppstid är runt 70 år i Norden gör att vi måste tänka hållbart här. Att den största delen av svensk skog brukas av 300 000 privata familjeskogsbruk är närmast en garanterad för att det görs på ett väldigt bra sätt. Fastigheten har funnits i generationer och ska fortsätta att vara livskraftig för de kommande. Skogen utgör en kapitalreserv, som man är väldigt mån om.

Skogen framställs ibland också som räddningen för att vi ska klara klimatmålen. Den ska räcka till mycket; byggnadsmaterial, driva värmeverk så att vi får energi, bränsle och drivmedel, utgöra en kolsänka med mera, men också vara en resurs för rekreation. Och den biologiska mångfalden behöver i relation till allt detta hanteras på ett rimligt sätt. Med det större målet för ögonen skulle enskilda skogsbrukare möjligen klara sig utan alltför många – också inhemska – pekpinar och regleringar.

Det viktiga för Länsförsäkringar Jönköping överlag när det kommer till skogen och jorden är till syvende och sist detsamma som för planeten. Att vi arbetar med långsiktighet.

Det startar redan idag.

24

11

22

6

15

- 4 **Så sparar fler i skogen**
- 6 **Hästarna fick Karin att gå vidare**
Nu vill hon aldrig lämna gården
- 10 **Noterat**
- 11 **Hon är Årets matentreprenör**
Möt eldsjelen Romy Ehner
- 14 **De konkurrerade om titeln**
Vi kan mat och Örserumsbrunns Gestgifveri och konferens
- 15 **Vimmel på Sommarmötet**
Var du där?
- 16 **Ingen kan gårdar som Lasse**
"Världens roligaste jobb"
- 20 **Tillsammans i Värnamo**
Snart svarar Jim i telefonen
- 22 **Patrik fick sin önskevagn**
"Jag är väldigt nöjd"
- 24 **Skadeförebyggarens 7 bästa råd**
Här är Didriks spartips inför vintern
- 26 **Korsord**
- 27 **Hej från redaktören**

Din gård

En tidning för dig som har en gårds- eller lantbruksförsäkring hos Länsförsäkringar Jönköping.

Ansvarig utgivare: Ida Severin
Redaktör: Nina Marjavaara
Design: Ny Studio
Kontakt: redaktionen@lfj.se

Så kan fler spara i skog

David Borg från Barnarp är en av tre entreprenörer bakom start-upen Skogsnejd. Affärsidén är att göra det möjligt för fler att spara pengar väldigt konkret genom småskaliga köp av skog – som bolaget sedan förvaltar. Och du ska kunna besöka din investering.

Text **Nina Marjavaara** Foto **Privat**

Skogsnejd – så funkar det

Företaget köper in skog och förvaltar den. Kunden köper skog per kvadratmeter. Prisexempel: En m² för 10–15 kr. Avkastningen per år tas från den framtida avverkningen. Kunden kan välja intervall på avkastningen. Ju längre desto högre ränta.

Förhandsintresset under hösten har varit stort. Fram till 18 september kunde den som ville förköpa sig in på plattformen Skogsnejd.se och möjligheten lockade fler än grundarna hade vågat hoppas på.

– Vi fick in ca 60 kunder som satte in 160 000 kronor. Det är vi jättenöjda med. Att folk visar det intresset för att spara i skog. Det är jättespännande, säger David Borg, marknadsansvarig.

Positivt, menar Borg, var att de initialt bara gick ut i sina egna nätverk på LinkedIn och i nyhetsbrev. Men även lockade många utanför.

– Vi ville testa idén på riktigt och det var härligt att se att så många som vi inte känner satte in pengar, utan att få något i gengäld just nu. Att de tror på idén lika mycket som vi gör.

Privata tankar

Tankarna föddes förra sommaren när Davids vän Fredrik Laapotti och hans fru funderade på investeringar för egen del, åt sin familj.

– De funderade på fonder, aktier och skog. Men tänkte att det krävs jättemycket pengar för att köpa en skogsfastighet, och tid och resurser för att få ut något av den. Så de la det på is. Genom åren har de båda vännerna bollat många affärsidéer. När Fredrik nämnde sin önskan om att investera i skog blev David intresserad.

På riktigt

– Skog är ju en jättebra grej. Kan man göra det på annat sätt? funderade vi. Efter några månaders utveckling var David Borg rejält involverad och frågade om han inte kunde få vara med – i det som nu började likna ett företag. Vännen, i dag med titeln vd, ville detsamma men hade inte vågat fråga. Så plötsligt var de två.

Strax därpå rekryterades Davids kompis Oscar Buvari, en UX-designer med passion för hållbart sparande, i samband med en workshop om kundflöden.

Utvalda

De tre befinner sig numera fysiskt på olika orter, i Jönköping, Vimmerby och Falkenberg. Men jobbar tätt ihop. Nyligen blev det klart att de nästa år är utvalda att delta i inkubatorsprogrammet på Jönköping Science Park, där Länsför-säkringar Jönköping är en partner.

– Rätt coolt faktiskt. Det kommer ju hur många idéer som helst till Science Park, som sedan bara väljer ut de bästa. Där kommer vi att få väldigt mycket hjälp. Det är skraddarsydd affärsutveckling.

I länet – och världen

Det är några moment kvar innan de är helt redo för marknaden. I dagsläget äger de inte en enda hektar och eftersom Skogsnejd är ett företag måste de köpa bolagsskog.

– För mig personligen hade det varit roligt om första skogsfastigheten fanns i närheten, men det ser vi när vi kommer dit, vad som är till salu, säger David Borg. Just nu undersöker han möjligheten att skog som redan är i privat ägo i

David Borg är för närvarande tjänstledig en dag i veckan från sitt jobb som digital affärsutvecklare för att fullt ut fokusera på Skogsnejd.

Jönköpings län, skulle kunna vara aktuell för uppköp.

– Jag är i kontakt med Jordbruksverket för att få klarhet i det. Det är

ingen omöjlighet men jag har inget klart svar på det än.

Marknaden är annars hela Sverige men nästa steg är internationell lansering.

– Tänk de länder där det inte finns allemansrätt, där blir det en helt annan upplevelse att äga sin egen skog.

"Ta på det du sparar"

Först är det fullt fokus på en investeringsplan och teknisk utveckling av plattformen. Det konkurrenterna erbjuder, enligt David Borg, är skogsfonder i Baltikum, investering i stora skogs-företag eller – "att äga ett träd".

– I den modellen får man bara pengar om 70–100 år, när det avverkas. Det blir mer som en abstrakt gåva.

Det Skogsnejd vill ta fasta på är att köparen sparar i just den här skogen, "här utanför Barnarp", menar David Borg.

– Att du själv kan åka ut och kolla på hur skogen ser ut. Se och ta på det du sparar.

Skarp lansering av Skogsnejd väntas under 2023. **1**

Livet med hästar har gjort Karin starkare

Karin Semberg vill inspirera andra att våga bli hästägare. I sin nya bok beskriver hon lyriskt kärleken till hästarna men också praktiskt hur du sköter ditt stall. Råd hon hade velat få som 13-åring, när hon red in sin första hingst. "Jag fick ta reda på allting själv."

Text **Nina Marjavaara** Foto **Fredrik Syrén, Ny Studio**

Kanske hade hon ett visst mått av envishet från början. Den sortens inre kompass och övertygelse som ger extra styrka. Sin första häst fick hon av sin far – efter en effektiv övertalningskampanj. Ett helt liv med hästar senare är Karin Semberg än mer lösningsorienterad.

Som högre chef under 26 år inom sex kommuner av olika storlek och karaktär har hållningen kommit till nytta – under både små och stora stormar.

– Jag tror att när man hanterar djur utvecklar du som person en hög grad av empati. Du måste också vara vänlig men bestämd, annars kan djuren ta över. Sedan blir man väldigt uthållig. På gott och ont, har jag känt genom åren. Ibland behöver man ju också sätta ned foten och inte ta vad som helst, säger Karin Semberg.

De allra flesta människor går någon gång igenom någon typ av livskris. För Karin handlade det om arbetet.

Från kris till ny energi

På senaste chefsposten fick hon gå på dagen. Det blåser på toppen och ett

avsked kan göras subjektivt eftersom högsta chefen inte omfattas av LAS (Lagen om anställningsskydd).

– Magkänslan var egentligen fel från början, redan när jag tackade ja till tjänsten. Och den bekräftades senare.

Karin uppfattade det som att anledningen till avslutet var att hon och den politiska ledningen hade olika krav på etik och moral, och hon ville inte göra avkall på vad hon tyckte var rätt och

riktigt. Att många stod upp för henne, längs vägen och i efterhand, värmdes. Även om situationen satte sina spår gick Karin Semberg ur den med huvudet högt och siktet framåt.

Naturen och djuren hjälpte till

– Du måste sköta om hästarna och de ger dig villkorslös kärlek tillbaka. Det finns inget mer läkande än att gråta ut med armarna runt din älskade hästs hals. Stallskötsel ger dig också vardagliga rutiner som är bra för oss människor. För att inte tala om att rida ut i naturen.

Det viktigaste hon har lärt sig från hästarna är att när man får problem handlar det inte OM man ska lösa dem – utan HUR.

– När jag packade ihop mina grejor den där dagen tänkte jag direkt "okej, hur ska jag starta mitt eget företag?" Det gav mig energi.

Tänkarna hade egentligen funnits där länge. Att i 60-årsåldern bli sin egen. Det enda hon ångrar nu är att hon inte gjorde det tidigare.

I drängstugan

Med gården som bas reser Karin runt i ➔

Karin Semberg leder femåringen Bluebell på vägen hon kallar "en dröm för gårdsägare" – den tål både häst och skogsmaskiner. I hagen utanför Tranås står Valentino, en annan av stallens just nu fyra hästar. Att tillvaron med hästar kan erbjuda ovärderlig rekreation när livet krisar är Karin själv ett bevis för.

Sverige och öser ur erfarenheterna hon samlat på sig. Hon är certifierad ledarskapscoach och utbildar i ledarskap, projektledning, upphandling, offentlighet och sekretess samt handleder examensarbeten på yrkeshögskolor.

Det är ett liv i frihet där hon själv sätter tempot och ensam påverkar resultatet. En vacker måndag tar hon ledigt om det går, en regnig söndag jobbar hon om det krävs.

Torpet där hon har sitt kontor är 200 år gammalt och på vägen dit passerar hon stallplanen, går under en stor kastanj. Från den gamla drängstugan har hon utsikt över hagarna.

– Det är bästa kontoret jag haft!

Det moderna livet – att du kan jobba och livnära dig på ett tjänsteföretag hemifrån din gård – "är fantastiskt", tycker Karin Semberg.

Förvaltad arv

Själv föddes hon i Norrköping, 1961. Familjen flyttade till Tranås när Karin var barn. 1973 köpte hennes pappa gården hon bor på i dag, med 20 hektar mark och ett stall från 1948 – nu med Saker gård-skyld stolt uppsatt på väggen.

Efter att ha levt största delen av sitt vuxna liv utanför Bollebygd, mellan Göteborg och Borås, och därifrån pendlat till olika jobb under 25 år, drog föräldragården för mycket. 2009 flyttade Karin och hennes man in i det nybyggda

huset på gården.

Karin trivdes så bra att hon inte ville åka därifrån.

– Om man känner att man längtar hem innan man har åkt, då tror jag det är rätt. En stor del av mitt hjärta finns här.

2018 gick hennes far bort. Det var en djup sorg, men Karin har förvaltad hans arv genom att förädla gården ytterligare, målet var en modern och lättskött småskalig hästgård.

"Följde mig överallt"

Hästintresset tändes hos en sexårig Karin under en ponnyridning på Skansen. Det skulle dröja tills hon var åtta innan hon fick börja på Tranås ridklubb men som tioåring fick hon hyra en

sommarponny. Eftersom Karin var den enda i familjen med hästintresse fick hon lära sig allting om skötsel och ridning själv. Första egna hästen hon fick var en hingst – som inte ens var inriden.

Då var hon 13 år.

Det låter jättesvårt?

– Det var svårt. Men han blev en fantastisk häst och han följde mig överallt i 27 år, som fattig student och som kulturchef på olika platser i Sverige. Jag har därefter ridit in nästan alla hästar jag haft och har.

Vänner gör man sig inte av med, resonerar Karin och idag huserar ett svenskt halvblod, en New Forest, en Connemara och ett Gotlandsruss på gården. Hennes dotter, och i sin tur hennes döttrar, delar Karins hästintresse.

Dagen innan vi hälsar på har ena barnbarnet varit där.

– Det går inte att beskriva hur underbart det är. Fyraåringen red vår lilla ponny som jag ledde och vi pratade hela tiden.

Karin ler. Det bådar gott. Det var bland annat med henne i åtanke hon ville få ner sin samlade hästkunskap – lite mer beständigt.

Författardröm i mål

För ett par år sedan bestämde hon sig för att göra slag i saken. Boken, "För evigt hästtjej", blev klar 2021 och är Karins bidrag till alla som drömmer om livet som hästägare.

– Faktum är att jag påbörjade boken när jag var 14 och sedan dess har första kapitlet legat till sig. Hade jag fått tag i ett liknande exemplar då hade jag slukat den och haft den som handbok.

Men kan vem som helst skaffa häst?

– Du måste ha det gedigna hästintresset. Det är så otroligt mycket jobb och hårt slit. Släppa ut hästarna varje morgon och ta in dem kvällstid, fodra flera gånger per dag, all skötsel, stängsel, hovslagare,

hantera foder och strö, avmaskning och komma ihåg allt.

Ridningen är egentligen det minsta, menar Karin.

– Igår lade jag ett par timmar på att dra ogräs ur paddocken.

Eget intresse

Bland det första Karin sa till sin blivande man var att "bara så du vet har jag hästar och jag kommer aldrig att sluta med dem". Då var hon 17 år. Och så blev det.

I boken skriver hon om sin man – att han inte alls är hästintresserad – och resonerar kring frågan om vad man kan begära av sin partner...

– Jag ville gärna skriva om det för jag har haft så många kompisar vars män inte gillar hästar. Som nästan begränsat dem. "Nej, nu får du sälja hästen, det kostar för mycket, du ska inte vara i stallet så mycket." Så jag ville visa att du kan stå upp för dina egna intressen, säger Karin.

På en utbildning hon gick en gång ställdes frågan "Vem är viktigast i ditt liv?" Och svaret – det är ju du själv.

– Om du viger ditt liv åt en annan person, vad gör du då om den personen försvinner? Eller när barnen flyttar hemifrån? Ett hästintresse tror jag att du kan ha livet ut.

Gediget folk

Stallet är en fostrande miljö, lite av en ledarskapsutbildning i sig självt.

– När man får problem med något, ridningen eller hästhanteringen. Då säljer ju inte jag och skaffar en ny häst, utan då löser jag problemet.

Som ledare blir du långsiktig, menar Karin.

– Du håller i och du står upp för det du gör. Man får styrkan och kraften att göra det.

Själv har hon aldrig varit lyckligare än nu – hemma på sin gård.

– Jag har inget kvar att bevisa. Här har jag hittat min plats i livet. **1**

Karin Semberg

Karin utbildade sig på Bibliotekshögskolan och har bland annat varit kultur- och fritidschef i Jönköping. 2015 gick Karin, i den egenskapen, in med kommunen som partner i nystartade Årets unga ledande kvinna, då kopplad till Jönköpings Fältrittklubb.

Redan som 32-åring fick hon sitt första chefsjobb. Kraven på prestation där, plus att hon hade två små barn, var tillräckliga. Så Karin valde bort att tävla med sina hästar. "Jag har en hög ambitionsnivå ändå."

Första boken Karin skrev handlade om ledarskap i offentlig sektor. Nu ville hon skriva mer personligt, med lite humor. "För evigt hästtjej", som kom 2021, är en lättläst sammanfattning av hennes 50 år som hästägare.

Brandvarnare för halva priset

50%
rabatt

Med de höga elpriserna och vintern i antågande förändras våra beteenden och många kommer att elda mer i sina kaminer. Mysigt absolut, men också förenat med risker. Likaså att köra till exempel disk- och tvättmaskiner nattetid, då brand- och vattenskador kan uppstå.

För ökad säkerhet vill vi nu erbjuda alla läsare av Din gård halva priset på brandvarnare, det mest värdefulla skydd du kan ha mot brand enligt Räddningstjänsten i Jönköping.

Besök något av Länsförsäkringar Jönköpings kontor i Jönköping, Tranås, Nässjö, Vetlanda eller Värnamo och **uppgi Din gård som rabattkod**, för att köpa brandvarnare för 49 kr (ordinarie pris 99 kr).

Erbjudandet gäller till och med **Brandvarnarens dag 1 december**, eller så långt lagret räcker! **1**

24

Så många megawatttimmar (MWh) solcellseffekt per 100 000 invånare installerades i Jönköpings län 2021. Kurvan går stadigt uppåt för solcells-trenden de senaste fem åren. 2016 var samma siffra 2. **1**

Källa: Länsförsäkringars Hållbarhetsdatabas 2022

Vi ser i statistiken över tid att gårdar som är certifierade Säker gård har lägre skadeutfall och därmed kan vi nu sänka priset på försäkringspremien för dessa. Är du duktig, omtänksam och bryr dig så får du färre skador, så är det bara. Det ligger i ägartypen. Och det här är riktigt välskötta gårdar vi pratar om. Det känns bra att kunna ge något extra tillbaka till dem nu när marknaden ser ut som den gör."

Thomas Evaldsson, försäljningschef företag och lantbruk, apropå höjningen av rabatten på gårdsförsäkringen till 30 procent, för alla som gått slutsteget av Säker gård-utbildningen.

30% rabatt
på din gårds-
försäkring

Nu höjer vi din rabatt!

Du som har en certifierad Säker gård får nu 30% rabatt på din gårdsförsäkring från och med 1 januari*

Är du också intresserad av vårt koncept Säker Gård?
Scanna QR-koden för att läsa mer.

*Rabatten börjar gälla vid förfallodatum under 2023

Romy Ehnert fick ta emot utmärkelsen Årets matentreprenör under Landsbygdens sommarmöte 27 augusti och firades av bland andra juryns ordförande Magnus Olsson, vd på Länsförsäkringar Jönköping.

Vinnaren av Årets matentreprenör 2022

Bra mat är enkelt!

Hennes affärsidé är att göra bra mat från grunden. Hennes mission: att lära ut att det inte är svårt. Allt började med en knäckebröds kurs i present. Fem år och en pandemi senare har Romy Ehnert nu utsetts till Årets matentreprenör, och hon tog emot priset under en ceremoni på Landsbygdens sommarmöte. ➔

ÅRETS MATENTREPRENÖR

2022

Romy Ehnert har framgångsrikt drivit sitt företag Eldsjäl Mathantverk & Möten i fyra år. Allt började här i Bagarstugan i Ödestugu.

Juryns motivering

"Årets Matentreprenör lockar glömda kunskaper till ytan genom att sprida hantverkets glädje till andra. Personen har ett brinnande engagemang för den lokala bygden och dess kulturarv.

Entreprenören drivs av innovation och älskar att interagera med både kunder och samarbetspartners för att utveckla såväl sin som andras verksamheter. Genom att generöst dela med sig om "allt som jäser och bubblar" tar hon hållbarhetsarbetet ett steg längre. Och det strålar om henne när hon gör det. För fler glada surdegare i samhället – stort grattis – Årets matentreprenör: **Romy Ehnert, Eldsjäl Mathantverk & Möten!**"

Romy Ehnert har hunnit fylla 38 år sedan den där knäckebrödskursen. I somras utsåg en enhällig jury hennes företag Eldsjäl Mathantverk & Möten till Årets matentreprenör.

– Jättekul! Jag är så tacksam och glad och stolt också. Vi får nog öppna en flaska bubbel när vi kommer hem tror jag, sa den sprudlande vinnaren direkt efter tillkännagivandet under Landsbygdens sommarmöte på Adelövs gård.

Damen som höll i kursen som startade allt kom från hennes grannby, Ödestugu. Själv bor Romy Ehnert i Malmbäck och här hamnade hon och hennes man av en slump när de flyttade från Tyskland till Sverige för jobb, 2015.

Kursen som skulle leda till att hon själv vågade starta eget i mathantverksbranschen var en present från Romys man.

– Jag berättade för deltagarna att jag bakade en del så då bad de mig ta med en limpa. Sedan blev jag inbjuden till "byabak" och fick frågan om att hålla i

kurser själv. De första datumen bokades fullt direkt, säger Romy Ehnert.

Hon är tacksam över att hon bjöds in och att hon sen fick en plats i Bagarstugan i Ödestugu, som hon nu använder för sina egna event.

"Jätteintresse"

Stugan, med den stora vedeldade ugnen, har bara funnits några år men traditionen med en gemensam byggnad att baka i är gammal.

Efter den första lyckade "säsongen" här, hösten 2018, började tanken om ett företag slå rot på allvar i Romy.

– Jag såg ett jättebehov och jätteintresse av att lära sig mer om mathantverk. Det var väldigt kul och spännande tyckte jag. I dag bakar vi inte bara. Vi gör korv, ost. Fermenterar grönsaker, gör pasta. Grundidén är att vi gör det från scratch och vi gör det med händerna.

Vid ungefär samma tid var hon med och grundande Rekoringen i Jönköping

och via den och olika marknader säljer hon fortfarande sina egna produkter.

Bortglömd konst

Bakintresset kommer från hennes fascination för "allt som jäser och bubblar". Något Romy bär med sig från sitt arbete som sommelier i Tyskland.

- Jag tycker att det är häftigt att mikroorganismerna kan skapa något så fantastiskt. Att de kan påverka maten. Oavsett om du bakar med surdeg eller när du fermenterar grönsaker förändrar mikroorganismerna smaken och hållbarheten. Och det blir nyttigare för kroppen - de hjälper dig att hålla en bra balans i tarmfloran. Det är ju levande mat!

Konsten att förädla mat har förstås funnits i alla tider. Man kanske har den glömts bort lite, funderar Romy.

- Jag tycker att det är häftigt att man kan gå tillbaka till det, att man inte bara äter industrimat.

Hon ser sin kursverksamhet som en länk till de gamla traditionerna.

- Folk har ju ingen koppling till det riktigt. Vet inte hur saker hänger ihop. Och andra kurser vänder sig ofta till yrkesfolk och inte till privatpersoner.

Sen kom...

Under våren då hon gick knäckebrödskursen arbetade Romy Ehnert på Hobby i Tenhult. I takt med att affärerna tog fart under hösten gick hon först ned på halvtid men tog redan efter nyåret steget och sade upp sig helt - i februari.

- Det växte så fort!

Ett år senare kom coronan.

Konsultuppdrag, bland annat för att utveckla Smålandsgårdens matkoncept, höll henne flytande. Tillsammans med andra projekt "för att stå ut under den

här tiden". Samtidigt gavs flera möjligheter genom erbjudanden online att utveckla den egna verksamheten, bredda sina tankar och nätverk, konstaterar Romy.

Efter pandemin arrangerade hon först möten med 5 - 6 personer, för att baka pizza och knäckebröd i den stora ugnen i Ödestugu. Och nu hör företag och grupper av sig nästan som vanligt igen.

Idén att lära ut mathantverk från grunden har blivit hennes heltidsjobb och idag arrangerar hon även örtvandringar.

Allt möjligt därute går ju att jäsa.

Vad är "det knäppaste" du har gjort?

- På en promenad hittade jag en granblomma. "Den måste ju vara full med pollen och vildjäst" tänkte jag så jag stoppade den i en flaska med bland annat citron och lät stå i några dagar - tills det började bubbla och blev en "gransoda". Då drack jag den.

Korvskola

Att arbeta med "det vilda skafferiet" och större evenemang ute, är något hon vill göra mer av. Hösten präglas annars av män - som är intresserade av "korvskolan".

- De har ju jagat och har frysen full med kött, säger Romy och skrattar.

Själv använder hon gärna lokala råvaror. Kött och mjölk får hon från två gårdar som man kan se genom fönstret från Bagarstugan.

- Jag försöker involvera byn på olika sätt. Ödestugu har hjälpt mig så mycket med verksamheten och då vill jag ge något tillbaka. Jag har bland annat skapat en Ödestuglimpa.

Hållbarhet handlar för Romy om att kunna ge något tillbaka också till nästa generation.

- Det är inte bara vi som brukar den här världen. Nästa och nästnästa generation ska ju ha samma glädje av den som vi har nu.

Köper du från grannen så hjälper du även grannen att överleva, fortsätter Romy. En annan aspekt av hållbarhet.

- Ingen vinner om man bara kör på sitt spår. Jag brinner för det jag gör och pengar är inte det viktiga utan att kunskapen förs vidare.

Varför är det viktigt?

- Så att folk förstår hur man skapar mat. Det är inte bara att ta ett paket mjölk från hyllan. Men vet man inte var den kommer ifrån blir det mer slit och släng. Och det är inte hållbart ju.

Det är inte svårt att laga bra mat och att baka från grunden, menar Romy. Inte när man vet vad man gör.

Om du skulle ge ett råd?

- Välj bra, lokalproducerade, råvaror och håll det enkelt för dig själv. Sätt inte ribban för högt! **1**

Titeln Årets matentreprenör delas ut för sjätte året i rad.

Syftet är att uppmärksamma lokala matförebilder vars verksamhet genomsyras av ett hållbarhetstänk, såväl ekonomiskt som socialt och miljömässigt.

Efter en öppen nomineringsprocess utser en juryn tre finalister och en segrare.

Årets jury bestod av representanter för Lantbrukarnas Riksförbund, Hushållningssällskapet, Science Park, Smålands Turism och Ester Kök & Bar, under ledning av Magnus Olsson, vd Länsförsäkringar Jönköping.

Under Landsbygdens sommar-
möte bjöd Gustav Arnell från
"Vi kan mat" på sommarpanna.

För kökschefen Lovisa Alstermark och ägarna
Henrik och Maria Måhlberg är köket allt.

Reportage & Webb-tv Häng med till finalisterna

Hör Gustav Arnells tankar om Smålands
skafteri och besök hemmet "som är att dö
för" – utanför Lekeryd.

Scanna koden med din
mobilkamera för att läsa
mer och se inslag i vår
webb-tvkanal.

Hälsa på hos Örserumsbrunns gestgiveri
och konferens och läs mer om den populära
ölen, kökets satsning och platsens historia.

Scanna koden med din
mobilkamera för att läsa
mer och se inslag i vår
webb-tvkanal.

I god konkurrens

**En kock som sadlat om till konsult. Och ett gästgiveri som
brygger sin egen öl. Det var de båda andra finalisterna i
kampen om vem som skulle bli Årets matentreprenör i länet.**

Text och foto **Nina Marjavaara**

Gustav Arnells Vi kan mat
och Öresrumsbrunns
Gästgiveri och konferens
var länge med i toppstriden
när Årets matentreprenör
skulle utses 2022. Men de fick se sig
slagna av Romy Ehnert till slut. Det var
extra tufft att välja i år, konstaterar
juryns ordförande.

– Ja, det var hög nivå på de
nominerade. Juryn hade inga lätta
beslut, men det är ju positivt för vår
region, säger Magnus Olsson, vd
Länsförsäkringar Jönköping.

Han kan mat

Intresset för mat tog Gustav Arnell
med sig hemifrån Östgötaslätten.
Han har hunnit vara kökschef både i
riksdagshuset och hos FC Event. Och
försäljningsansvarig hos Rudenstams.

Sedan ett par år coachar den erfarna
kocken nu andras verksamheter under
loggan Vi kan mat, utvecklar affärsidéer
och skapar förutsättningar för nya
affärer med lokala matvaruproducenter.

Eget öl

Finalisten Örserumsbrunn Gästgiveri
& konferens jobbar precis som Gustav
Arnell med det närproducerade – i sin
satsning på köket. Gästgiveriet har
egen brunnsspark och utsikt mot Ören.
Anläggningen drivs av paret Henrik
och Maria Måhlberg ihop med kökschef
Lovisa Alstermark. Unika blir de tack
vare ölen från det egna bryggeriet,
Brunnbryggeri Gränna.

**Läs mer om båda finalisterna genom att
scanna QR-koderna till vänster med din
mobilkamera.**

Var du där?

Landsbygdens sommarmöte hölls i år den 27 augusti på Adelövs gård. Nästan hela dagen höll sig regnet i himlen. Och i varje hörn på området fanns något nytt att se eller njuta av. Från djur, till redskap och inte minst fantastiskt god mat.

1. Festligt och välbesökt. Sommarmötet blev en succé.
2. Edvin, inte ens fyra år, hade full koll.
3. Framtidens hopp, pausade för en fika.
4. Greger Jonsson från Tjurtorp och Sture Andersson från Ydre delade för en stund "bord".
5. Några av dagens skickliga veteranplöjare pustade ut inför tillkännagivandet av vinnarna i de olika klasserna.
6. Vilhelm Martinsson och Erna Enfast fick till slut ta till paraplyet.
7. Coola Baloo från Eksjö plöjde så rakt han kunde.
8. Småtrött Lukas Liljegren, 2, från Sötåsa.
9. Ballongvakterna Anna och Maria hade en bra dag, tyckte de.
10. Ellen och Rasmus Liljegren chillade medan brorsan sov.
11. Halmhoppningen var populär.

Han är länets enda renodlade gårdsmäklare. Unik i sin roll och med en smittande värme i sin personlighet. Lars Wesslund på Länsförsäkringar Fastighetsförmedling undviker som regel möten om han kan – men älskar att träffa kunder. Efterfrågan är konstant.

Alla vill ha det Lasse säljer

Text **Nina Marjavaara** Foto **Johanna Svensson**

För att hålla sig vass krävs kontinuitet och erfarenhet. Så Lars Wesslund har specialiserat sig på gårdar.

Det ger honom en unik inblick och känsla för marknaden i Jönköpings län.

– Jag hävdar att man måste ha ganska stor volym för att hålla sig å jour och kunna sin sak. Jag tar inga bostäder, säger Lasse.

Han har varit i mäklarbranschen i halva sitt liv. Ter sig som en fri själ. Livet på egna gården och i skogen, värderas lika högt som jobbet.

Annars kan det vara.

Köparnas Akilleshäla

Närmast innan han klev in hos Länsförsäkringar Fastighetsförmedling i Jönköping var Lars Wesslund sin egen. Drev under tio år Smålandsgårdar men lämnade det – för en idé.

– Jag trodde på grejen. Gillade kopplingen bank, försäkring och

I Lars Wesslund får du en mäklare med lång erfarenhet och bred kunskap om gårdar och beskattning. Ständigt med ett leende i mungipan.

förmedling. Den är ju suverän!

När han arrangerar en visning på ett objekt i dag, kastar en blick på förannonseringarna och kan konstatera att uppslutningen blir god – då kontaktar han Länsförsäkringar Bank. Att ha en representant från banken på plats under

visningen är en service som ofta tas väl emot.

Som nyligen, i Skärstad.

– Där är det alltid stort intresse. Till den sidan Vättern vill många.

Akilleshälen för köpare, oavsett ort, är oftare nu just finansieringen, konstaterar Lasse.

– Jag kräver lånelöfte, annars bjuder de ju på bara luft. Då stod det en bankrådgivare där som kan erbjuda de tjänsterna. Han fick svara på många frågor och följa upp dem efteråt. Så det blev klockrent.

Inget blir förstås klart där och då.

– Man frågar ju inte i en samling "hur mycket kapital har du?" Men man kan etablera kontakt. Sedan får man jobba vidare.

Läget, läget, läget

Han säljer ett tjugotal objekt om året, i snitt två gårdar i månaden. Van att hålla tempo. Innan han drev eget arbetade Lasse i 23 år på det som då hette ➔

” Jag har världens bästa jobb

LRF Konsult. Började som rådgivare, utbildade sig till mäklare och blev sen mäklaransvarig där. Gick tillbaka till att bli mäklare i Vetlanda i några år efter det.

– Det var mest för att känna efter, "fanns Lasse kvar eller är han borta?" och det visade sig att det funkade.

Han säger det och ler, med den patenterade värmen i röst. Trygg som bara den som vet vad han gör kan vara.

Hur säljer man en gård då – spelar prydlig sadelkammare någon roll?

– I Jönköpings län dominerar skogsgårdar. Där är tillväxt, skogens åldersklassfördelning och tillgång till bra skogsvägar det viktigaste. Möjlighet till egen jakt är också intressant. När det gäller boendet får det gärna vara i lantlig stil.

"Läget läget läget" säger man ofta i mäklarsammanhang – hur väl stämmer det på landet?

– Jo, men även på gårdar är läget viktigt. Gårdar med boende som ligger i glesbygd är mindre attraktiva än boendegårdar nära städerna.

Ultimata rollen

Själv verkar han i stora delar av länet, med undantag för delar av Höglandet. Han har bara arbetat i sin nuvarande roll 1,5 år, sedan februari 2021.

Nu är han 64.

Friheten är viktig för Lasse. Den får han hos Länsförsäkringar Fastighetsförmedling.

Hur länge ska du fortsätta arbeta?

– Så länge jag tycker det är roligt. Och jag har världens bästa jobb. Friheten är viktig, den fick jag smak på när jag körde själv och den gillar jag.

Uppdraget som gårdsmäklare är ultimatum. Det ger honom möjligheten att prioritera och att styra sin dag.

– Jag har utvecklat mötesallergi,

haha. Det vet de som känner mig väl. Alldeles för många interna möten genom åren har varit för dåliga. Men jag älskar att träffa kunder! Det är det bästa jag vet.

Förstående fru

Ett par tre månader om året lämnar han hemmet i Eksjö och bor på sin skogsegendom – runt 300 hektar som han

Nära på riktigt

Vi har många bra samarbeten med lokala mäklare runt om i vårt län, vilket vi som bank värderar högt. Lasse är en av dem och han gör ett mycket positivt avtryck. Gårdsaffärerna kan variera stort i värden och komplexitet och då är det tryggt med kompetens och erfarenhet som hans på plats.

Att vi dessutom har rådgivare inom såväl skog och lantbruk bank som försäkring, på alla våra fem kontor, gör att vi för kundernas del erbjuder en unik lokalkännedom.

Vi är nära på riktigt och det är viktigt för mig."

Pia Kyhlberg

chef bank företag och lantbruk

sköter om, längst ut i Vetlanda kommun.

– Det är kombon jag vill åt. Sköta skog, manuellt och med maskin. Den mixen, med arbetet, gör att jag fortsätter. Skulle den inte få plats skulle jag inte trivas.

Hund har han också, som han jagar med. Och två uppvuxna, utflugna barn.

– Och en sak till: En förstående fru.

Det måste ju klicka det där.

Lars Wesslund verkar nöjd. Men det tuffa ekonomiska läget för hushållen, med höga räntor och dyra driftskostnader, måste väl även en gårdsmäklare märka av. Eller?

Hur mår egentligen branschen just nu?

– Efterfrågan på gårdar är fortsatt högre

än tillgången. Vi har ännu inte sett någon effekt av oron just nu på gårdspriserna. Och min erfarenhet efter tidigare kriser, som stormen Gudrun, är att de inte påverkas så mycket. Prisuppgången kan avta, den gjorde en paus efter Gudrun, men det har vi inte sett ännu. Och jag är inte orolig för det heller. Det finns fler köpare än säljare i länet, så är det. **1**

Snart svarar (kanske) Jim när du ringer

Claes-Göran Petersson kan allt. Jim Bostig nästan ingenting – om försäkringar. Men det ska det bli ändring på. Som senast in på Värnamokontoret har den resande säljaren plötsligt fått både skrivbord, frukostkompisar och flera hundra kunder som väntar.

Text och foto **Nina Marjavaara**

Att ha fått träffa så många kunder – det har varit roligast med jobbet. Det menar Claes-Göran Petersson, försäkringsrådgivaren med nästan 20 år i trakten på nacken, som nu ska trappa ned.

– När sen kunderna hör av sig igen förstår man att man har gjort ett skapligt jobb från början... Ja, då känns det bra, säger Claes-Göran med ett leende.

Vi möter honom på kontoret på Storgatan i Värnamo, Länsförsäkringar Jönköpings näst största arbetsplats i länet, där ett tiotal kollegor huserar. De är alltifrån bankrådgivare, till mäklare och försäkringsrådgivare för företag och lantbrukskunder.

Claes-Göran började på bolaget 1994. Efter en tid som franchise reser han i dag elva mil dagligen till arbetet, och "hinner inte att hålla på och jobba heltid". Det glittrar något okynligt i ögonen. Pension väntar runt hörnet.

Och en ny förmåga är redan på väg in.

”
*Jag vet hur
man arbetar
på en gård.*

Jim Bostig

Förstår maskiner

Jim Bostig är här för att ta över. Född 1979, uppvuxen på en gård med köttdjur i Skärstad men boende på en liten skogsgård i Bredaryd sedan länge. Han har nyligen vinkat av en son för högre studier men har som tur är en kvar hemma än ("det blir lite tyst annars").

Just nu håller han på med det gedigna antalet utbildningar som krävs för att sälja lantbruksförsäkringar.

Han bläddrar i en tjock bunt papper.

– Det är en hel del, men roligt att lära sig, säger Jim Bostig.

I morgon ska han påbörja den praktiska diplomutbildningen, online och ute på gård. Gå bredvid kollegorna på lantbruk och lära sig att mäta byggnader och försäkra in dem. Om han har vad som krävs? Han hoppas det. Mycket har han med sig från sina tidigare jobb.

Närmast sålde han jordbruksprodukter mot återförsäljare, för ett stort holländskt bolag, i fyra år. Innan dess jobbade Jim på Gunnarssons maskin i Reftele.

– En förståelse för maskiner och djur, det har jag ju. Jag vet hur man arbetar på en gård. Jag förstår försäkringsbehovet och vet en hel del om vilka skador som kan uppstå på maskinerna.

Längtrade hem

Innan han började på Länsförsäkringar kunde han resa fyra dagar per vecka. Med sig senaste tiden har han haft en boxervalp.

– Det är full fart. Det är vår tredje boxer men jag har aldrig varit med om en hund som är så jobbig, säger Jim och skrattar.

Hemvändaren Jim Bostig tar över efter Claes-Göran Peterssons som försäkringsrådgivare här i Värnamo efter årsskiftet.

Att vara tillbaka i sina gamla trakter är guld värt, tycker han.

– Jag ville till det lokala. Jag ville hem.

"Det lokala" vad står det för, för dig?

– Det är lite smått och genuint på något vis. Och en blandning i jordbruket. Du har både skog och köttdjur, mjölkdjur och åkern.

Här på kontoret känner alla varandra.

– Vi äter frukost ihop – allihop. Och lunch. Innan reste jag mycket, själv i min bil. Jättemycket själv. Åt alltid själv eller med olika kunder. Så för mig är det jättekul att hänga med samma personer varje dag.

"Sjukt duktig"

Färdig kanske han är efter jul. Inom närmsta veckorna ska han börja svara i telefon – med någon intill.

Claes-Göran har lovat att stanna tills Jim är väl insatt i beståndet han ska ta över.

Vad är det viktigaste Jim ska tänka på för att bli lika bra som du har varit?

– Det är väl att utgå från kunden, från kundens önskemål. Det är en bra start, säger Claes-Göran.

När kommer han att få det jobbigt då?

– Klart att när man hör om en större skada, då kollar man ju, "har jag gjort rätt nu?"

De bra, skadefria, dagarna är trots allt fler. Och uppgiften att ge rätt råd innan, det viktiga.

– Det är väl det som är "äventyret". Först när skadan har skett vet man om man är rätt försäkrad. En trasig tv går att byta ut. Fel försäkring, då är det ju för sent, summerar Claes-Göran.

Och är det någon som kan branschen är det han, konstaterar Jim.

– Sitter jag en dag med Claes-Göran ringer alla och frågar honom om saker. Han är sjukt duktig.

Det är stora skor att fylla. Men vilken dag som helst nu lyfter Jim luren och vet vad han ska säga. Kanske är det du som ringer? **7**

Teamet i Värnamo

Lasse Wesslund, gårdsmäklare sedan 2021, **Jim Bostig**, ny försäkringsrådgivare lantbruk, **Claes-Göran Petersson**, försäkringsrådgivare lantbruk, som snart går i pension, och **Gabrielle Davidsson**, bankrådgivare skog och lantbruk sedan 16 år tillbaka.

Fastighetsmäklaren **Andreas Johansson** (längst t h) tog över Länsförsäkringar Fastighetsförmedlings kontor i Vaggeryd i februari, men en gång i kvartalet kommer han till Värnamo för att prata om aktiviteter runt kunderna med kollegorna där.

Patrik Klasson arbetar till vardags med elkraft, projektering och beredning, som konsult åt Eon och Eon:s underentreprenörer. Som privatperson har han nu varit med och tagit fram en kombivagn i samarbete med Hypro, finansierad genom Länsförsäkringar Bank, som gör livet som skogsägare lite enklare.

” Jag är väl ingen upp

”Jag körde min första traktor när jag var åtta, kanske. Det var på 70-talet, på grusvägarna här ute i Sandvik. Eller tio var jag nog, innan jag nådde ner till pedalerna.

Min farfars far byggde Solslätt 1915. Fastigheten är på 140 hektar och min far växte upp här. Som vuxen flög han Lansen sen. När han låg på flotttiljen i Kalmar föddes jag, och i Kallinge, där växte jag upp.

För 20 år sen flyttade jag tillbaka hit. Jag är 55 år. Pappa är 83 och fick en stroke i somras. Han har ändå fått körkortet tillbaka, så det är ju bra. Vi har precis gjort ett generationsskifte och jag försöker hålla Solslätt igång.

Vinterhalvåret lägger jag numera kanske tolv timmar i veckan i skogen, utöver mitt vanliga jobb.

Jag trivs här.

Det är lugnt och skönt.

Traktorn är ny men själv blir man äldre.

Jag tänkte att det inte är om 15 år jag ska köra in mig – utan nu. Så när jag fick en idé ville jag satsa på den. Maximera vad jag kunde göra med traktorn. Jag ville ha en vagn med en processor till skogsbruket. Kunna använda samma bärmaskin för skotning och skördning – med en fällgrip på kranen. Kunna fälla, skörda, lasta och lossa med samma maskin.

Samtidigt ville jag ha ett så bra

oljeflöde och tryck i systemet att jag kunde få ut maximal kapacitet i både processorn och skördaren. Mitt önskemål var att inte montera något på traktorn utan att istället bygga en helhydraulisk kombivagn.

Och det var här det blev klurigt.

Jag är väl ingen uppfinnarjocke direkt. Men jag ringde Hypro och tittade på deras grejer. Gick hem och luskade lite och kom med ett förslag. Sen satte vi oss ned och kikade om man kunde göra si eller så.

Det var ett bra samarbete.

Från konstruktivt möte till beställning

finnarjocke

tog det fyra månader. Sen var det en leveranstid på sex månader ungefär och i november för ett år sen var den klar: En tvågreppsskördare byggd på en huggarvagn.

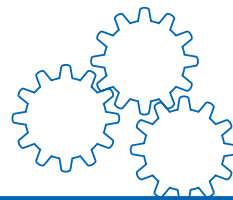
Förra vintern arbetade jag med den i skogen för första gången. Man måste få upp en känsla för hela hydraulsystemet. Bra på precision måste du vara. Du måste ha fingertoppskänsla för vad du gör nio meter ut. Det är nya utmaningar och situationer hela tiden. Det kräver full koncentration. Efter fyra fem timmar kopplar inte hjärnan med händerna längre. Då far kranen runt som en väderkvarn, haha!

Det var tack vare ett lån från Länsförsäkringar Bank som jag kunde finansiera vagnen och allt blev verkligen som jag hade tänkt mig. Den sparar mig hiskeligt med tid. De på Hypro är otroligt service-minded och reservdelar är aldrig något problem.

Jag är väldigt, väldigt nöjd. Sen kanske inte pappa är så imponerad av mig.

Eller jag vet inte. Han är den tystlåtna typen.” **1**

Berättat för **Nina Marjavaara**

Kombivagnen gör skogsarbetet enklare

Vad: Helhydraulisk fullfjädrad tvågreppsskördare kombinerad skotare, byggd och designad av Hypro, efter önskemål av Patrik Klasson. Utrustad med ett lastkännande hydraulsystem med hög kapacitet för både processor, fällgrip och kran på vagnen.

Hur: Från början en huggarvagn, sedermera med processor som kvistar och kapar träden. På kranen sitter nu även en fällgrip. Monteras processorn och fällgripen av och ersätts av målstakar och vanlig grip blir samma maskin en skotare.

Varför:

- » **Ökad flexibilitet** med mindre investering. Med avtagbart fällaggregat och dito processor på en vagn slipper du använda separata skördare och skotare vilket spar tid och pengar. En stor skotare kan inte köras på vägar hur som helst och likaså en skördare behöver du transportera på lastbil medan en traktor som drar en vagn kör "snabbt" på vanliga vägar. Detta passar alla med större eller uppdelade fastigheter och längre transporter.
- » **Förenklad precision** tack vare lätt fällaggregat på 169 kg med Ø3-Ø50 cm kapsnitt.
- » **Ökad smidighet** och effektivitet då vagnen är stabil även utan stödben.
- » **Skonsammare** ekipage med lägre marktryck trots hög lastkapacitet (14 ton) och stor upparbetningsdiameter (Ø3-Ø50 cm).
- » **Lägre bränsleförbrukning**, utsläpp och servicekostnader med traktorn som bas-maskin.
- » **När du kopplat loss** vagnen kan du använda traktorn till jordbruket eller annat på gården.

Han ger tips till alla med järnkoll

När han var barn eldade de i öppna spisen så det ven i kåken. Som skadeförebyggare är det i dag Joakim Didriks jobb att ge andra råd för ökad trygghet på gården. Det kan handla om just eldning, nu när uppvärmningen är så dyr. Men också – om att inte spara in på fel saker.

Text och foto **Nina Marjavaara**

Joakim Didrik är skadeförebyggare på Länsförsäkringar Jönköping och även själv gårdsägare. Snacket på lantbruken han besöker, både privat och i tjänsten, rör sig alltid kring samma ämnen: Dieseln, elen och räntan.

Och nu väntar vintern.

– Lantbrukare är som Formel 1-förare. De har järnkoll på allt. Men just nu står vi inför alldeles för många vägska. Styr du in på fel kan lasset välta, säger Joakim Didrik bekymrat.

Het potatis

Energifrågan, för att börja med en av dem, är minst sagt en het potatis. Problemet – att det inte finns någon övre gräns för utgifterna framåt.

– Visste du bara max kunde du räkna på det. Du vet ju ungefär din förbrukning. Blir det mindre har du en buffert. Men nu är det så ovisst, ingen vet vad det kommer kosta.

Osäkerheten är dock konstant, menar Joakim.

– I går blåste det, då dök priserna. Snart blir det kallare och då kommer de att skicka i taket.

Lägg till dieseln och de stigande räntorna och du har en mycket oviss

kalkyl på bordet.

– En del lantbrukare säger till mig att du inte kan bromsa dig ur detta. Men ska du gasa dig ur en sådan här kris vill det till att du har kapital. Den är inte så lätt att gå och låna sig ur den just nu.

När kriget i Ukraina började i våras innebar det ytterligare orosmoment. Men skördeperioden är nu förbi och "det gick ju", trots allt, konstaterar Joakim.

– Det ska gå långt innan en lantbrukare lägger sig.

I dag är det okej att erkänna att det ekonomiska läget är tufft. Vinterns fakturor tornar upp sig för de flesta. "Kan vi hjälpa till med energibesparande råd eller andra åtgärder så gör vi gärna det" säger Joakim Didrik.

En gård som ärvts i generationer ger man inte upp så lätt, menar han. Men om det någonsin varit "skämmigt" att erkänna det, upplever Joakim Didrik nu att allt fler vågar säga det högt: Att det är hårda tider.

"Ingen quick fix"

Som skadeförebyggare kan han själv bara tipsa om insatserna du kan göra på egen hand: Snåla inte på värmen i driftrummen, håll nere energi-kostnaderna, släck (se faktaruta).

- Många vill köpa solpaneler med. Men det är ingen quick fix. Å andra sidan ger de kanske inte så mycket i oktober-mars ändå, säger Joakim Didrik.

Han har trots det fullt upp med besiktningar - hos de som varit förut-seende. Och räknar in ett 50-tal solcells-anläggningar på sin runda framöver.

Varje dag öser det dessutom in fler.

Är solpaneler en bra idé för alla?

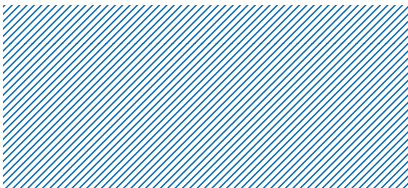
- Jag tycker man ska kika på vad man har för förbrukning och räkna på investeringen, hur mycket nytta du har av en

solcellsanläggning. I dagsläget är det en bra affär, säger Joakim Didrik.

Faran med kaminer

Medierna har under hösten fyllts av tips om hur villaägarna bäst drar ned på sin elförbrukning. I takt med att folk till

” Lantbrukare är som Formel 1-förare.

exempel tar till kaminen för värme har behovet av skadeförebyggande råd kring den ökat. Många kassetter avsedda för myselndning riskerar att eldas för hårt.

På landet har folk mer rejäla doningar?

- Nja, många har nog myskassetter där med. De har haft en gammal öppen spis som du har kunnat elda i så det dånar. Men så har den blivit utdömd med tiden och då har man satt in en myskasset.

Som barn, minns han, eldade de själva "så det ven i murstocken i hela kåken" hemma på gården i Haddås.

- Det var värmen man fick när det var strömlöst. Sedan skaffade vi elverk och grejer, säger Joakim och skrattar.

Nu har han flyttat - 300 meter. Men brodern bor kvar i föräldrahemmet. Och Joakim Didrik ser vintern an.

- Jag har sett över min egen anläggning så gott jag kan. Kan vi på Länsförsäkringar hjälpa fler så gör vi det. Jag och min kollega Lennart Sundberg på skadeförebygg åker gärna ut och kommer med idéer så att du också känner dig trygg inför vintern. **1**

Tips!

Joakim Didrik: Mina 7 bästa råd inför vintern

» **Släck utebelysningen.** På många ställen står den på även på natten. "Den borde jag ha stängt av" tänker man, men plötsligt har den lyst i tre år. Själv har jag ett skymningsrelä jag normalt sett slår på när det är mörkt men mellan midnatt och 05 nu är det slock!

» **Sätt frostvakter.** När alla pratar om att dra ned på värmen är det lätt att glömma att kyla kan göra rejäl skada. Sätt frostvakter i ladugårdens driftrum.

» **Använd temperaturgivare.** Jag har värmekabel så att vattenrören inte ska frysa. Normalt är den igång från mitten av oktober och står på till mitten av april.

Sätter du en temperaturgivare ute så känner den av om det är minus eller plus och reglerar värmeslingan automatiskt. Det är rätt många dagar under vintern som den står på i onödan annars.

» **Håll igång.** Har du en byggnad på gården som inte används vinterhalvåret, eller kanske ett fritidshus, sänk inte värmen lägre än 15°C om du inte tömmer ledningarna först. Annars kan det leda till frysskador.

» **Ha koll på vattnet.** Att sänka temperaturen på sin varmvattenberedare kan medföra hälsorisker. En lägre vattentemperatur kan orsaka bakteriell tillväxt av legionella och

förorsaka allvarlig sjukdom. Temperaturen bör vara lägst 60°C i varmvattenberedare och lägst 50°C vid tappställena i bostaden.

» **Elda säkert.** Kom ihåg att låta sotaren kontrollera din kamin innan användning.

» **Tvätta vaken.** Att köra tvätt- och diskmaskiner på nätterna är lockande när elpriset är lägre då. Men det för också med sig risker, till exempel för brand och vattenskador. Bästa skyddet är att tvätta och diska när någon i hushållet är uppe. Och så ska du ha brandvarnare förstås!

» **Bonustips!** Missa inte erbjudandet om brandvarnare på sidan 5.

Adress: Länsförsäkringar, Din gård, Box 623, 551 18 Jönköping
E-postadress: korsord@lfj.se

Adress

Postaddress

Telefon

Foto Fredrik Syrén, Ny Studio

” Fler än vi längtar ut

Bland det roligaste med att göra Din gård är att få besöka andras hem, på landet. Att få se Småland genom gårdsägares ögon är lika inspirerande som imponerande. Så mycket som ständigt fixas med!

I mitt hushåll bär min sambo och jag en allt mer tilltagande "längtan till landet" inom oss. Höstens färgexplosioner är otroliga. Man kan inte se sig mätt och vill komma närmare "det" där. Det där vilda.

Men skulle vi klara av det? I helgen tyckte vi (nästan) det när vi tog bort ett getingbo – helt själva!

Okej, någon hade redan dödat det och vi hade lite expertis på länk och det tog en lördagsförmiddag att såga upp vindsgolvet och en eftermiddag att gräva ut det där monstret och ett par timmar att dammsuga upp allt spån och sedan fick vi stenlunga och var helt slut och den minste hade suttit alldeles för länge vid någon skärm och tonåringen gastade

att kylan var tom och att matchen han skulle skjutas till började strax och har ingen tvättat?

Men vi gjorde det.

Och vi verkar inte vara ensamma om att drömma oss bort.

Mäklaren Lasse berättar (på sidan 16) om ett oförändrat riv efter gårdarna i länet, trots världsläget. Och både han och "den eviga hästtjejen" Karin (på sidan 6) pratar om frihetskänslan det innebär att kunna arbeta nära naturen. Att ha hagarna utanför kontorsfönstret eller möjligheten att lägga tid på skogsfastigheten en dag utan visningar. De har hittat sina magiska lösningar.

Senaste nyårsafton lovade jag att vara ute i skogen varje dag, eftersom jag vet att det känns bra. Det höll exakt hela januari. Men var härligt.

Tills något mer hållbart system dyker upp njuter jag nu av att förflyttas i tanken. Njuter av olika historier om hur farfars far byggde huset, om hur familjen

eldade så det ven i kåken – för det var så man höll värmen, och om hur skönt det kan vara att vända hem till en bygd man kallar hem igen.

Alltihop finns i olika intervjuer i detta nummer av magasinet.

Kanske saknar jag bara fler röster från kvinnliga jordbrukare och skogsägare, lite grand? Och det skulle vara väldigt spännande att få höra hur du som är första generationen bonde i din släkt bar dig åt. Kanske föddes du i ett annat land, till och med? Hur blir man ett med den svenska, genom släkter förvaltrade, myllan – då?

Ses vi någonstans tveka inte att säga hej och berätta om dig själv. Eller mejla mig. Kanske är det ditt tips som leder till nästa "hemma hos"?

Nina Marjavaara
Redaktör
nina.marjavaara@lfj.se
0704 77 02 20

**Tipsa
mig!**

Stort grattis!

Romy Ehnert, Eldsjäl Mathantverk & Möten, Årets matentreprenör 2022.

